

Duurzaamheid?

Ik ga de afwas doen. Dus loop ik met m'n emmer door de zojuist aangelegde moestuin naar ons waterreservoir. Een oud ding alweer, uit 1932, maar nog steeds in goede conditie. Zo'n 30.000 liter water kan er in! Het vangt het regenwater op via een eenvoudig kanaal-systeem wat gebruik maakt van de eigenschappen van het natuurlijke landschap. Het verse water in m'n emmer is aantrekkelijk voor onze huisdieren. Zij mogen eerst even hun dorst lessen. Onderwijl geniet ik van de wind die door de bomen ruist. M'n afwas is zo gepiept. Ik had alles namelijk al afgespoeld met het oude afwaswater wat er nog stond. Dát afwaswater doe ik in de gieter, voor straks in de moestuin.

Duurzaamheid, een woord dat ik stiekem een beetje beu ben. Het wordt zoveel gebruikt, zo'n beetje te pas en te onpas. Steeds meer dingen in de supermarkt worden als duurzaam of biologisch bestempeld. Je kunt er echter wel je vraagtekens bij zetten, zeker als je inzicht krijgt in hoe ongelooflijk veelomvattend duurzaamheid eigenlijk is.

Bijvoorbeeld.

Elektrische auto's en scooters - ja natuurlijk zou je zeggen. Maar ja, in de batterijen daarvan zitten

dan wel weer stoffen die gedolven moeten worden, een proces dat bijzonder schadelijk blijkt voor de gezondheid van de mensen die dit doen. Hetzelfde geldt voor zonnepanelen. Hoe duurzaam is het dan nog eigenlijk?

Windmolens, ja geweldig idee. Maar de kosten voor de bouw en het onderhoud zijn verre van duurzaam te noemen, zeker als je beseft dat ze nooit toereikend kunnen zijn voor de hedendaagse energiebehoefte. Laat staan de geluids- en horizonvervuiling die ze veroorzaken, of vogels die erdoor dood gaan. Hoe duurzaam is het dan nog eigenlijk?

Duurzaam handelen heeft nogal wat voeten in de aarde. Omdat alles met alles samenhangt.

Als je naar synoniemen gaat zoeken zie je woorden als consistent, coherent, systematiek, samenhang, stabiel, evenwicht, degelijk, bestendig. Ik zelf zou het woord verbinding er aan toe willen voegen. Duurzaamheid komt neer op zorg voor leven met alles wat je doet: voor mensen, aarde, dieren, planten, welvaart, overvloed. En dat is nogal wat! Zeker als je kijkt naar hoe de samenleving in zijn geheel ontzettend complex is geworden, en van alle gemakken voorzien.

Hier op onze boerderij, waarin we alle comfort die we zo gewend zijn niet hebben en midden in de natuur zitten, wordt dit allemaal zo duidelijk, zo zichtbaar. We moeten alles vanaf de basis opbouwen. Maar daarmee hebben we wel de kans om telkens weer te kiezen. Hoe kunnen we zo min mogelijk onszelf en onze omgeving belasten en toch zoveel mogelijk opbrengst hebben? Waar kan alles van groeien en wordt alles blij van, inclusief wijzelf? En als dit niet mogelijk is, wat is dan de meest verbindende, ja, de meest respectvolle keuze?

Duurzaamheid leven is een enorm avontuur, en heel persoonlijk ook. Iedereen geeft er zijn eigen invulling aan. Wij doen het hier, op deze manier.

En hoe doe jij dit? Ik ben benieuwd!!!

